

бібліотеку». Тепер вони мають змогу за допомогою спеціального мобільного додатка у своєму смартфоні відсканувати за лічені хвилини QR-код потрібного твору та насолоджуватися читанням.

Висновок

Ми приєднуємося до думки переважної більшості освітян, що лише в постійному пошуку, ретельному вивченні інтересів учнів і вчителів, індивідуальному підході до кожної особистості бібліотека може досягти успіху в задоволенні потреб читачів. Тільки беручи активну участь у житті колективу, розділяючи його нелегкі турботи, допомагаючи у вирішенні складних завдань навчання і виховання, бібліотека спроможна виконувати свою функцію: прищеплювати учням любов і повагу до книги [5].

Список використаних джерел

1. Бондаренко В. Мобільні технології в бібліотеці: QR-код / В.Бондаренко // Бібліотечний вісник. – 2014. – № 6. – С. 32. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///C:/Users/User/Downloads/bv_2014_6_8%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/bv_2014_6_8%20(1).pdf).
2. Гуркаленко І. QR-код в роботі шкільної бібліотеки / І. Гуркаленко // Шкільний бібліотекар. – 2019. – № 4. – С. 2-4.
3. Захарова Р. Шкільна бібліотека в меді@просторі / Р. Захарова // Шкільний бібліотекар. – 2019. – № 11. – С. 37-38.
4. Новікова Д. Сервіси GOOGLE та конструктор сайтів WIX у роботі шкільного бібліотекаря / Д. Новікова // Шкільний бібліотекар. – 2019. – № 1. – С. 6.
5. Роль бібліотеки у формуванні інформаційного простору вчителя і учня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.volochysk.com.ua/index.php/ua/738-rol>.
6. Таланчук О. Образ бібліотеки в соціальних мережах [Електронний ресурс] / О. Таланчук. – Режим доступу: http://lib.khnu.km.ua/about_library/naukova_robota/2013/tal_obr.htm.
7. Що таке QR-код та як його використовувати [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://teach-hub.com/scho-take-qr-kod-ta-yak-joho-vykorystovuvaty-vchytelyu/>.
8. Що таке кібербулінг та як йому протистояти? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://netiquette.in.ua/2018/03/04/>.

Робота шкільної бібліотеки під час карантину та дистанційної освіти з розширення інформаційної бази в хмарному середовищі («бібліохабі»)

*Романенко Н. А., завідувачка бібліотеки
Харківського технічного ліцею № 173
Харківської міської громади*

Сучасний світ – це світ інформації. Розвиток умінь і навичок роботи з інформаційними технологіями, а з іншого боку – критичного аналізу інформації – це одна зі складових серед основних життєвих компетентностей освіченої людини. «Інформаційно-цифрова компетентність передбачає впевнене, критичне та відповідальне використання цифрових технологій для власного розвитку й

спілкування, здатність безпечно застосовувати інформаційно-комунікаційні засоби в навчанні та інших життєвих ситуаціях, дотримуючись принципів академічної доброчесності», – проголошує «Державний стандарт базової середньої освіти» [1;7]. Про те ж ідеться в концепції «Нова українська школа»: «Запровадження ІКТ в освітній галузі має перейти від одноразових проєктів у системний процес, який охоплює всі види діяльності. ІКТ суттєво розширяють можливості педагога, оптимізують управлінські процеси, таким чином формуючи в учня важливі для нашого сторіччя технологічні компетентності» [2;12].

Одне із загальних завдань сучасної школи – підготовка людини, яка здатна організувати свою самоосвіту: визначити шляхи її отримання, знайти місце, час, необхідні джерела інформації, опрацювати їх, засвоїти нові знання, зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками.

Розуміючи, що майбутнє належить інформаційно-цифровим технологіям, адміністрація Харківського технічного ліцею № 173 ще у 2017 році прийняла стратегічне рішення про розширення інформаційного простору й перетворення шкільної бібліотеки на постійно діючий, відкритий мультимедійний простір, у якому всі учасники освітнього процесу можуть отримати будь-яку інформацію, потрібну для навчання, самоосвіти, викладання та адміністрування з метою зробити бібліотеку максимально корисною для читачів за змістом наявної інформації, розширити можливості бібліотеки й оптимізувати її доступність для користувачів шляхом створення віртуального *бібліохабу*, створити можливість для використання бібліотеки як централізованого інформаційно-освітнього ресурсу, що містить будь-яку шкільну документацію, активізувати роботу бібліотеки щодо організації інформаційного супроводу будь-яких шкільних проєктів, мотивації пізнавальної діяльності та самоосвіти учнів і вчителів, реалізувати культурно-просвітницьку та виховну функцію бібліотеки, ураховуючи технологічні, суспільні та світоглядні зміни останніх років.

Використання можливостей, що надає віртуальний бібліохаб

«Бібліохаб» – «вузловий» електронний ресурс, який розміщений у хмарі на платформі, що надає сервіс Google drive (disk). Усі документи, книжки, файли з посиланнями розміщуються в мережі Інтернет на диску, який може використовувати будь-хто, у кого є вихід в Інтернет. Це дозволяє за допомогою системи посилань знайти, відкрити, завантажити або працювати online з будь-яким текстовим, аудіальним або відеоматеріалом. «Бібліохаб» має продуману систему доступу, яка передбачає особисті коди для учасників освітнього процесу, бо деякі матеріали не можуть бути розміщені у відкритому доступі, а можуть використовуватися лише з метою освіти. Доступ до корисних матеріалів є з будь-якого пристрою – удома й у школі, з телефону.

«Бібліохаб» – це застосування хмарних технологій, сховище, де зберігаються:

- банк олімпіадних і контрольних завдань із предметів, презентації з окремих предметних тем, дослідження членів Малої Академії Наук, турнірні доповіді;
- збірці конкурсних робіт, які щорічно виконують учні ліцею;
- фонд літературних творів відповідно до чинної шкільної програми з курсів української та світової літератури;
- підручники, посібники та задачники, якими користуються ліцеїсти;

- фонд методичної літератури, у тому числі матеріали з розробками уроків, рекомендаціями до написання робіт МАН, нормативними документами в галузі освіти;
- сценарії позакласних заходів;
- перелік посилань на фонди художньої та науково-популярної літератури, онлайн-курси та уроки;
- буктрейлери тощо.

При дистанційному навчанні під час локдауну чи впродовж усього року в наповненні й використанні «Бібліохабу» беруть участь всі учасники освітнього процесу: учителі, бібліотекар, учні й батьки. Це стосується всіх розділів. Наприклад, у розділі «Домашні завдання» вчитель має змогу розміщувати презентації, відеоматеріали, домашні завдання, тестові, контрольні завдання, надаючи пароль доступу всьому класу, групі дітей чи окремим учням залежно від рівня складності роботи. У розділах «Готуємося до ЗНО» й «Олімпіадні завдання» здобувачі освіти мають змогу виконати тестові завдання з різних предметів, розроблені вчителями. У розділі «Програмові твори. Буктрейлери» учні та бібліотекар мають можливість створювати чи знаходити в мережі Інтернет і зберігати буктрейлери до програмових творів, розміщуючи їх відповідно до класу, у якому ці твори вивчаються.

Проектна діяльність також має вже готову інформаційну платформу, бо всі шкільні проекти – від планування до накопичених матеріалів, сценаріїв і підсумкових презентацій та звітів – стають частиною «Бібліохабу».

Користуючись ресурсом, учителі та учні розвивають інформаційно-цифрову компетентність. Ресурс надає можливість зібрати рекомендації, завдання, правила, що, зазвичай, не зберігаються в бібліотеці.

Бібліотека – активний підрозділ. Саме створення та підтримка бібліохабу дозволила залучити до однієї роботи й адміністрацію, і вчителів, і учнів із батьками. Розміщення тестів і контрольних робіт робить більш цікавим і зручним підготовку учнів до уроків; це зручно для проектної роботи, мотивує читання, бо інформація надається засобами більш звичними та психологічно комфортними для сучасного покоління.

Створений електронний бібліотечний ресурс у хмарному сховищі дозволяє по-новому подивитися на шкільну бібліотеку й на роботу з інформацією взагалі, бо враховує новий стиль життя та мислення людини XXI століття. Підтримка бібліохабу залучає до спільної справи всіх учасників освітнього процесу, тобто виконує ще одне важливе завдання – розвиток комунікативних, організаційних навичок.

Окрім інноваційних форм роботи, у період карантину та дистанційного навчання бібліотека також використовує традиційні: оприлюднення на сайті ліцею на сторінці бібліотеки *віртуальних книжкових виставок і рекомендаційних списків літератури*, наприклад: «Подорожуй на дивані з книгою під час карантину: добірка літератури про подорожі та пригоди», «Захоплюючі книги про рибу та рибальство: віртуальна виставка», «Різдвяна містерія: книги, що створюють різдвяний та новорічний настрій», «Обпалені навік: рекомендаційний список літератури до Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту 27 січня», «Невмируща класика про кохання: рекомендаційний список літератури до Дня святого Валентина»; ведення сторінки «Поради батькам» стосовно читання чи виховання дітей; наповнення рубрики «Бібліотечний дайджест» тощо.

Висновок

Узагальнюючи досвід роботи з означеної теми, можемо впевнено стверджувати, що нова бібліотека є не тільки корисним інформаційним ресурсом, не тільки відправною точкою для продовження самоосвіти, але й наочним результатом спільних зусиль.

Використані джерела

1. Державний стандарт базової і повної середньої освіти / ред. О.А. Кривенко. – Київ: КНТ, 2004. – 88 с.
2. Нова українська школа: посібник для вчителя: навчально-методичний посібник / Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова [та ін.]; за заг. ред. Н.М. Бібік. – Київ: Літера ЛТД, 2018. – С. 12.

Правила безпеки в Інтернеті: поради батькам

Павлова Г., бібліотекар
Харківської академії неперервної освіти

Інтернет – найбільша у світі комп'ютерна мережа, що з'єднує дуже велику кількість комп'ютерів у велетенську світову павутину.

У наші часи діти та підлітки багато часу проводять в Інтернеті: користуються соціальними мережами, додатками та відвідують різноманітні сайти. Нерідко батьки задають собі питання: «Як же вберегти свою дитину від поганого впливу інформації?» Не допускати дитину до гаджетів? Неможливо, бо вона народжена в цифрову еру. Тож як бути?

Розглянемо декілька простих *правил для безпечного користування Інтернетом* як дорослими, так і дітьми молодшого віку, та підлітками. У наші часи з'явилося дуже багато шахраїв, як кажуть, прогрес не зупинився на місці навіть для них. У цифрову епоху набуло чинності інше поняття – кібершахрайство. Тому важливо ніколи та нікому не розголошувати свої персональні дані. Для цього, у першу чергу, треба своєчасно оновлювати програмне забезпечення. Розробники даних програм стежать за можливими загрозами, намагаються захистити свої продукти нововведеннями.

Останнім часом став популярним такий різновид шахрайства, як *Фішинг*. Фішинг – вид шахрайства, метою якого є виловлювання (виманювання) у довірливих або неуважних користувачів мережі персональних даних клієнтів онлайн-магазинів, сервісів із переказу грошей, онлайн-аукціонів тощо [7]. Шахраї виманюють усю конфіденційну інформацію через пошту. Надсилаючи електронні листи, пропонують перейти за посиланням або підтвердити інформацію. Фішинг – один із різновидів соціальної інженерії, заснований на незнанні користувачами основ мережевої безпеки.

Багато батьків взагалі не знають, чим займаються їхні діти в телефонах, планшетах чи комп'ютерах, користуючись Інтернетом, які сайти вони відвідують. Через відсутність життєвого досвіду та нерозуміння деяких життєвих моментів діти дошкільного, молодшого та середнього віку можуть зіткнутися з багатьма